

4. A tanulói jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos rendelkezések¹

A tanulók Nkt. 46. §-ban felsorolt jogai és kötelességei az intézmény irányadónak tekinti és alkalmazza. Ezen kívül fontosnak tartjuk a következő helyi sajátosságokat.

4.1. Jogok

- A. A tanuló joga, hogy osztályfőnökétől, szaktanárától tájékozódjon tanulmányi előmeneteléről, tanulmányi munkájának értékelésével és fejlesztésével összefüggő kérdésekről, és azokra érdemi választ kapjon. A tanuló joga, hogy egyéni ügyeivel, problémáival az osztályfőnökéhez, szaktanáraihoz, szükség esetén az igazgatósághoz forduljon, és – az ügy súlyától, bonyolultságától függően legfeljebb 30 napon belül érdemi választ kapjon kérdésére.
- B. A tanuló joga, hogy iskolai életével összefüggő kiadások mérsékléséhez – amennyiben a család anyagi helyzete indokolja – fizetési kedvezményt kérjen, vagy támogatásért forduljon az iskola alapítványához. A kérelmeket írásban kell benyújtani, az előbbi esetben az intézményvezetőhöz, az utóbbi esetben az alapítvány kurtatóriumához.
- C. A tanuló joga, hogy egy napon maximum 2 témazáró dolgozatot írjon, valamint, hogy a dolgozat írását megelőző utolsó tanórán, de legkésőbb előtte 2 nappal előre jelentse be a szaktanár, továbbá, hogy a dolgozatot kijavítva és értékelve a megírástól számított 10 munkanapon belül megtekinthesse. Amennyiben a dolgozatot a határidő után kapja meg a diák, dönthet arról, hogy kéri-e az érdemjegyet, vagy újra írja azt. Tanulók dolgozatait, témazáróit, vizsgadolgozatait egy évig őrizzük.²

A fent említett, valamint az Nkt. 46. § (3) a), b), e), g), h, (4), (6) a), b), c), d), f), g), i), j), k), l), m), o), p), q), (9), (10), (11)-ben szereplő jogok gyakorlása felvétel esetén az első tanév megkezdéséhez, átvétel esetén az első iskolában töltött tanítási naphoz kötött.³

4.2. Kötelességek

- A. A tanuló kötelessége, hogy úgy éljen jogaival, hogy ne sértse mások személyiségi jogait, emberi méltóságát és az iskola közösségeinek érdekeit, valamint mást ne akadályozzon jogainak gyakorlásában.
- B. A tanuló kötelessége, hogy az általa használt vagy rábízott iskolai helyiségeket, berendezéseket, felszereléseket, taneszközöket, stb. megóvja és ugyanabban az állapotban szolgáltatassa vissza, mint ahogyan megkapta.

¹ Törv. 25. § (2)

² Rend. 1. melléklet

³ Törv. 50. § (1)

C. A tanuló kötelessége, hogy felkérésre közre működjön tanítási órák, rendezvények, programok előkészítésében, lezárásában. Iskolai rendezvények alkalmával a tornaterem berendezéséért és rendbe rakásáért a 11. évfolyam a felelős.

4.3. A tanulók tájékoztatása és véleménynyilvánítása⁴

A tanulók tanulmányaikkal, és az iskola által szervezett programokkal kapcsolatban rendszeresen *tájékoztatást* kapnak. Ennek formái:

- rendszeres szóbeli tájékoztatás az osztályfőnöktől, az iskolatitkárságon, a szaktanároktól, eseti tájékoztatás az iskolavezetés tagjaitól
- rendszeres írásbeli tájékoztatás az elektronikus naplóban és a honlapon
- alkalmoszerű tájékoztatás a diákönkormányzat összejövetelein

A diákok *véleménynyilvánításának* formái a következők:

- vélemény, kérés, kérdés szóbeli közlése az elvárt viselkedés és illemszabályok (ld. 3.4. D. pont) betartásával a szaktanároknak, osztályfőnöknek, iskolai dolgozóknak, iskolavezetés tagjainak
- vélemény, kérés, kérdés kifejezése az iskola dolgozói és vezetése felé osztályfőnökökön közvetítésével
- vélemény, kérés, kérdés kifejezése írásban az elektronikus naplón vagy az iskola által használt elektronikus levelezőrendszeren keresztül a pedagógusok és az iskolavezetés felé
- vélemény, kérés, kérdés kifejezése a diákönkormányzat összejövetelin és a diákönkormányzat vezetése közvetítésével az iskolavezetés felé
- a diákok a diákönkormányzaton keresztül fejezhetik ki véleményüket az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről⁵ a következő módon:
 - igény esetén a diákönkormányzat kérdőívet készít
 - a kérdőívet a diákönkormányzatot felügyelő tanár jelenlétében egyeztetik az iskolavezetéssel
 - a diákönkormányzat megszervezi a kérdőív kitöltését (javasolt az online megvalósítás) és összesítését
 - az eredményeket a diákönkormányzatot felügyelő tanár jelenlétében egyeztetik az iskolavezetéssel
 - az iskolavezetés az egyeztetésen rögzített észrevételeket továbbítja az étkeztetés biztosítójának

4.4. A tanulók jutalmazása⁶

Folyamatosan kiemelkedő tanulmányi munkáért, példamutató magatartásért, hitéleti tevékenységért a tanulók dicséretben, jutalomban részesülnek.

A jutalmazások elvei:

⁴ Rend. 5. § (1) d)

⁵ Rend. 120. § (5) h)

⁶ Rend 5. § (1) e) és Törv. 58. § (1); ld. még: Pedagógiai Program 3.10.3. pont a Rend. 7. § (1) bo) alapján

- A jutalmazás a pozitív megerősítést szolgálja, mögötte valós többletteljesítmény vagy pozitív közösségi cselekedet álljon.
- A jutalmazások fokozatait nem szükséges a formáknál felsorolt sorrendben betartani, megítélésük az adott helyzetben történik.

A jutalmazások formái:

- szaktanári dicséret (év közben)
- szaktárgyi dicséret (félévkor, év végén)
- osztályfőnöki dicséret (év közben, ill. év végén)
- igazgatói dicséret (év közben, ill. év végén)
- nevelőtestületi dicséret (év végén)
- püspöki dicséret: az iskola nevelőtestületének javaslatára a megyéspüspök püspöki oklevéllel jutalmazhatja gimnáziumban végzős tanulók közül azokat, akik gimnáziumi tanulmányaik alatt példamutató magatartásról, kiemelkedő szorgalomról tettek tanúbizonyságot; az iskolát rendszeresen-sikeresen képviselték tanulmányi versenyeken, kulturális rendezvényeken; az iskola jó hírnevét öregbítették (év végén)

A félévkor adott dicséretet az osztálynaplóba (és alsó tagozaton az üzenőfüzetbe) kell beírni. Az év végi dicséretet az osztálynaplóba, a bizonyítványba, és a törzslapba kell bevezetni.

Kiemelkedő, tanórán felüli tanulmányi vagy más jellegű, az iskola jó hírét vivő teljesítményért, versenyben elért eredményért a tanuló év közben vagy év végén külön oklevélben, jutalomban részesülhet.

4.5. A tanulókkal szembeni fegyelmező intézkedések⁷

Az alapvető viselkedési szabályok illetve a Házi rend előírásait megszegő, tanulmányait folyamatosan nem teljesítő tanulóval szemben a vétek súlyának és gyakoriságának figyelembevételével az intézmény fegyelmező intézkedéseket alkalmaz.

A fegyelmező intézkedések alkalmazásának elvei:

- Az intézkedés kiszabása előtt a szaktanár, osztályfőnök, indokolt esetben az iskolavezetés megbeszéli a tanulóval az esetet, ha szükséges beszél a szülővel is.
- A beszélgetés célja minden esetben az, hogy a tanuló belássa hibáját, és kialakuljon benne a helyes viselkedési vagy cselekvési norma.
- Szóbeli figyelmeztetés korlátlanul adható. Három szaktanári figyelmeztetés után a tanuló osztályfőnöki figyelmeztetést kap. Az osztályfőnöki figyelmeztetéstől fölfelé két azonos büntetés nem adható, újabb indokolt vétség esetén magasabb fokozatot kell adni.
- A büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, de indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni a formáknál meghatározott sorrendtől.
- A fegyelmező intézkedések egy tanéven belül nem évülnek el.

⁷ Rend. 5. § (1) f); ld. még: Pedagógiai Program 3.10.3. pont

A fegyelmező intézkedések (büntetések) formái:

- szóbeli figyelmeztetés pedagógus és iskolai dolgozó részéről
- szaktanári figyelmeztetés
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, megrovás
- igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás
- nevelőtestületi figyelmeztetés, intés, megrovás

A fegyelmező intézkedéseket (a szóbeli figyelmeztetés kivételével) minden esetben az osztálynaplóba kell bejegyezni, amivel azokat az intézmény a pedagógusok és a szülők tudomására hozza.

Különösen minősített esetekben *fegyelmi eljárásra* kerül sor, melyet fegyelmi bizottság folytat le az ügy kivizsgálására. A vizsgálat folyamatában és a határozat meghozatalában a hatályos jogszabályok és a szervezeti és működési szabályzat vonatkozó része értelmében járunk el.

4.6. Dolgozó ellen irányuló közösségellenes cselekmények⁸

A büntetőjogi és fegyelmi eljárás hatálya alá nem tartozó, pedagógus vagy a köznevelési intézmény egyéb alkalmazottja ellen irányuló, tanuló részéről elkövetett közösségellenes vagy azzal fenyegető cselekmények esetén az intézmény a következő gyakorlatot követi.

Az intézmény a nevelési tevékenység keretében folyamatos tájékoztatással hívja fel a tanulók figyelmét az említett cselekmények megelőzésére, elkerülésére (pl. osztályfőnöki órák, szakórák, szentmisék, lelkigyakorlatok, külső előadók, tanórán kívüli rendezvények és programok).

Előfordulás esetén a cselekmény kivizsgálását az érintett dolgozó, az osztályfőnök, a szülő, az ifjúságvédelmi csoport bevonásával az iskolavezetés végzi.

Elmarasztalás esetén az alkalmazzuk az alapdokumentumokban rögzített elbírálási elveket és fegyelmező intézkedéseket.

4.7. Kártérítési felelősség⁹

Tanulói károkozás esetén az igazgató a károkozás körülményeit megvizsgálja, az okozott kár nagyságát felméri, és lehetőség szerint a károkozó és a felügyeletét ellátó személyét megállapítja.¹⁰

Ha a vizsgálat megállapítása szerint a kárt az iskola, a kollégium tanulója okozta, a vizsgálat eredményéről a tanulót (szülőt) az iskola haladéktalanul tájékoztatja, egyidejűleg felszólítja szülőt, hogy az Nkt. 59. § (1)–(2) bekezdésében meghatározottak szerint az okozott kárt térítse meg.¹¹

⁸ Rend. 5. § (2) i)

⁹ vö. SZMSZ 2.9.1.

¹⁰ Rend. 61. § (1)

¹¹ Rend. 61. § (2)